

Kiintiöpakolaisten vastaanottaminen kuntapaikoille vuosittain ja kuntapaikkojen avaaminen kansainvälistä suojelua saaville henkilöille Nurmijärven kunnassa

Hyvinvointilautakunta 13.09.2022 § 51

Nykyisessä, alati muuttuvassa toimintaympäristössä Nurmijärven kunta haluaa olla varautunut eri tavoin ilmenevään humanitääriiseen maahanmuuttoon. Kunnalla tulee olla reagointikykyä ja mahdollisuuksia toimia nopeastikin muuttuvissa tilanteissa ilman, että nyt voimassa oleva kunnanvaltuuston päätös estää muiden, kuin kiintiöpakolaisten kuntaan sijoittamisen. Kunnassa tulee myös säilyttää humanitäärisin perustein kunnassa asuvien palveluissa asiantuntemus ja jatkumo hyvän kuntaan kotoutumisen turvaamiseksi.

Nurmijärven kunta on vastaanottanut pakolaisia vuodesta 2015 alkaen. Kotoutumispalvelut-yksikkö hoitaa voimassa olevan valtuustopäätöksen mukaisesti kuntasijoituksia ELY-keskuksen esitysten mukaisesti. Nurmijärvellä on voimassa oleva sopimus ELY-keskuksen kanssa, sekä voimassa oleva kotouttamisohjelma. Se on edellytys laskennallisten kuntakorvausten saamiselle kuntaan.

Nurmijärven kunta vastaanotti viimeisimmän pakolaisryhmänsä vuonna 2022, ryhmässä on 15 kongolaista kiintiöpakolaista, joista osa on saapunut ja osaa vielä odotetaan saapuviksi. Kyseessä on vuoden 2021 kiintiöpakolaisryhmä, josta kunnanvaltuusto on päättänyt. Edellisen kerran vastaanotettiin pakolaisryhmä loppuvuodesta 2019. Tällöin vastaanotettiin 25 kiintiöpakolaista. Sittemmin valtuusto on päättänyt 30.10.2019 (§72), että Nurmijärvi vastaanottaa 10–15 kiintiöpakolaista joka toinen vuosi vuodesta 2021 alkaen.

Tällä hetkellä Nurmijärven päätös pakolaisten vastaanotosta lukeutuu Keusote-alueen kuntien pienimpiin kuntapaikkamääriin. Järvenpää vastaanottaa vuosittain 15 kansainvälistä suojelua saavaa, Hyvinkää 20 joka toinen vuosi, Tuusula 20 joka vuosi ja Mäntsälä 20 kiintiöpakolaista joka toinen vuosi. Nurmijärven valtuustopäätöksen mukaisesti kunta ei voi tällä hetkellä myöntää kuntapaikkoja muille, kuin kiintiöpakolaisille. Nykyinen valtuustopäätös rajaa pois kunnan mahdollisuuden myöntää kuntapaikka muille kansainvälistä suojelua saaville henkilöille ja perheille. Nykyinen maailman tilanne ja toimintaympäristöt ovat viime aikoina muuttuneet nopeasti. Suomi evakuoiti vuonna 2021 afganistanilaisia siviilejä nopealla aikataululla ja evakuoituille etsittiin kiireellisesti kuntapaikkoja. Venäjän sota Ukrainassa on aiheuttanut lähes 40 000 ukrainalaisen pakenemisen Suomeen ja tilapäisen suojelun direktiivin aktivoimisen. Ukrainalaisilla on mahdollisuus saada kotikuntamerkitä DVV:stä, tietyin edellytyksin.

Kaikista kunnan alueella asuvista ja myös itsenäisesti kuntaan muuttaneista kansainvälistä suojelua saavista henkilöistä ja heidän perheenjäsenistään saadaan, pois lukien toistaiseksi ukrainalaiset tilapäistä suojelua saavat henkilöt, laskennallisia kuntakorvauksia ja heidän tulkkaukskustannuksensa korvataan täysimääräisesti. Kuntapaikkojen myöntämisen avulla voidaan tarvittaessa sujuvoittaa viranomaisprosesseja ja turvata asiakkaiden etua varsinkin kuntaan muuton alkuvaiheissa.

Myöntämällä kuntapaikkoja tasaisesti vuosittain voidaan saada kotoutumistyöhön rakennetta ja suunnitelmallisuutta. Tasainen, ympärivuotinen rutiini vastaanottotyössä edistäisi koko kunnan eri palvelujen osaamisen jatkuvaa päivittymistä. Työpainetta voitaisiin levittää tasaisemmin koko kalenterivuodelle, sekä säilyttää reagointikyky erikoistilanteissa.

Suhteellisen vähäisellä kuntapaikkojen määrällä on ollut myös taloudellisia vaikutuksia. Laskennallisten kuntakorvausten määrä on laskenut ensin sen vuoksi, että vuoden 2016 pakolaiskriisin seurauksena myönnetyille kuntapaikoille tulleet ovat jo poistuneet korvausten piiristä. Tämän lisäksi 15 pakolaista joka toinen vuosi ei riitä kattamaan välttämättömän, lakisääteisen toiminnan kustannuksia. Valtakunnallisesti nykyisen toimintajärjestelmän perusajatus on, että kotouttava työ kunnissa katetaan kuntakorvauksilla. Kunnassa voidaan tehdä arvioita siitä, kuinka paljon laskennallisia korvauksia tarvitaan toiminnan ylläpitämiseen. Laskelmat ovat arvioita, sillä todelliset korvausmäärät määräytyvät korvausten piirissä olevien iän mukaan. Tällä hetkellä korvauksen määrä on alle 7-vuotiaasta henkilöstä 570,42 euroa ja 7 vuotta täyttäneen henkilön osalta 191,67 euroa kuukaudessa.

Talouden näkökannalta voidaan tällä hetkellä arvioida, että 15 henkilön vastaanottaminen kuntapaikoille joka toinen vuosi ei ole riittävä kattamaan kotoutumispalveluihin tarvittavan henkilöstön kuluja. Joka vuosi 15 henkilön vastaanottaminen parantaisi kuntakorvaustilannetta merkittävästi. Jos kunta ottaa vuodesta 2023 lähtien 15 henkilöä joka vuosi kuntapaikalle, on realistista arvioida, että heistä 11 henkilöä on täyttänyt 7 vuottaja neljä henkilöä on alle 7-vuotiaita. Tällöin kunta saa laskennallisia korvauksia vuositasolla jokaisesta vastaanotetusta ryhmästä yhteensä noin 52 000 euroa. Neljän vuoden korvausajan kokonaiskorvaussumma olisi noin 208 000 euroa ja se kattaisi kotoutumispalvelun toiminnan kustannukset lähes kokonaan. Jos korvausaika on kolme vuotta, korvaus on yhteensä noin 158 000 euroa. Jos kunta vastaanottaisi joka vuosi 15 kiintiöpakolaista, asiakasmäärä vakiintuisi vuositasolla noin 60 asiakkaaseen.

Taloudellisesta ja humanitäärisestä näkökulmasta on järkevää avata Nurmijärven kuntapaikat kiintiöpakolaisten lisäksi myös muille kansainvälistä suojelua saaville henkilöille ja perheille. On mahdollista, ettei kuntaan aina osoiteta kiintiöpakolaisia. Tällöin voitaisiin käyttää kuntapaikkoja muille niitä tarvitseville, joista kuitenkin saadaan korvaus. Tällä järjestelyllä voitaisiin turvata se, että kunta ei joku vuosi jää kokonaan ilman laskennallisia korvauksia ja että vastaanottotoiminta olisi jatkuvampaa, jolloin asiantuntemus pakolaistyöstä eri kunnan palveluissa säilyisi vahvana.

Esittelijä

Sivistysjohtaja

Esitys

Hyvinvointilautakunta esittää kunnanhallitukselle ja edelleen valtuustolle että

1. kuntapaikkoja myönnetään ensisijaisesti kiintiöpakolaisille, mutta tarvittaessa myös muille kansainvälistä suojelua saaville henkilöille ja heidän perheilleen kotoutumislain soveltamisalan mukaisesti (Laki kotoutumisen edistämisestä (1386/2010), lain soveltamisala §2)
2. kuntapaikkojen määrää nostetaan niin, että kunta vastaanottaa 15 henkilöä joka vuosi kuntapaikoille vuodesta 2023 alkaen.

Valmistelija

Maahanmuuttokoordinaattori Saara Marjasvaara puh. 040 317 2564

Päätös

Esitys hyväksyttiin.

Esittelijä

Kunnanjohtaja

Esitys

Kunnanhallitus päättää esittää valtuustolle, että

1. kuntapaikkoja myönnetään ensisijaisesti kiintiöpakolaisille, mutta tarvittaessa myös muille kansainvälistä suojelua saaville henkilöille ja heidän perheilleen kotoutumislain soveltamisalan mukaisesti (Laki kotoutumisen edistämisestä (1386/2010), lain soveltamisala §2) ja

2. kuntapaikkojen määrää nostetaan niin, että kunta vastaanottaa 15 henkilöä joka vuosi kuntapaikoille vuodesta 2023 alkaen.

Valmistelija

maahanmuuttokoordinaattori Saara Marjasvaara, saara.marjasvaara(at)nurmijarvi.fi

Asia siirrettiin käsiteltäväksi torstaina 13.10.2022 klo 15.30 alkavassa kokouksessa